

Downloaded via the EU tax law app / web

Ediție provizorie

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a cincea)

4 octombrie 2018(*)

„Neîndeplinirea obligațiilor de către un stat membru – Articolele 49 și 63 TFUE, precum și articolul 267 al treilea paragraf TFUE – Impozitare în lanț – Diferențe de tratament în funcție de statul membru de reședință al subfilialei – Restituirea impozitului anticipat pe bunuri mobile prelevat în mod nejustificat – Cerințe referitoare la probele care justifică o astfel de restituire – Plafonarea dreptului la restituire – Discriminare – Instanță națională de ultim grad de jurisdicție – Obligația de trimitere preliminară”

În cauza C-416/17,

având ca obiect o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor formulată în temeiul articolului 258 TFUE, introdusă la 10 iulie 2017,

Comisia Europeană, reprezentată de J.-F. Brakeland și de W. Roels, în calitate de agenți,
reclamantă,

împotriva

Republicii Franceze, reprezentată de E. de Moustier, de A. Alidière și de D. Colas, în calitate de agenți,

pârâtă,

CURTEA (Camera a cincea),

compusă din domnul J. L. da Cruz Vilaça, președinte de cameră, domnul K. Lenaerts, președintele Curții, îndeplinind funcția de judecător al Camerei a cincea, domnul E. Levits (raportor), doamna M. Berger și domnul F. Biltgen, judecători,

avocat general: domnul M. Wathelet,

grefier: domnul M.-A. Gaudissart, grefier adjunct,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 20 iunie 2018,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 25 iulie 2018,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin cererea introductivă, Comisia Europeană solicită Curții să constate că, prin menținerea unui tratament discriminatoriu și disproporționat față de societățile mamă franceze care primesc dividende de la filiale străine, în ceea ce privește dreptul la rambursarea impozitului perceput cu încalcarea dreptului Uniunii, astfel cum a fost interpretat de Curte în Hotărârea din 15 septembrie 2011, Accor (C-310/09, EU:C:2011:581), Republica Franceză nu și-a îndeplinit

obligatiile care îi revin în temeiul articolului 49, al articolului 63 și al articolului 267 al treilea paragraf TFUE, precum și al principiilor echivalenței și efectivității.

Dreptul național

2 În forma în vigoare pe parcursul anilor de impozitare în discuție în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 15 septembrie 2011, Accor (C-310/09, EU:C:2011:581), articolul 146 alineatul 2 din Codul general al impozitelor (denumit în continuare „CGI”) preciza:

„Atunci când distribuiri pe care le efectuează o societate mamă determină aplicarea impozitului anticipat prevăzut la articolul 223 sexies, din acest impozit anticipat se deduce, dacă este cazul, cuantumul creditelor fiscale aferente veniturilor din participații [...], încasate în cursul exercițiilor financiare încheiate în urmă cu cel puțin cinci ani.”

3 Potrivit articolului 158 bis punctul I din CGI, în forma în vigoare pe parcursul anilor de impozitare în discuție în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 15 septembrie 2011, Accor (C-310/09, EU:C:2011:581):

„Persoanele care primesc dividende distribuite de societăți franceze dispun în acest temei de un venit constituit din:

- a) sumele pe care le primesc de la societate;
- b) un credit fiscal reprezentat printr-un credit fașă de Trezorerie.

Acest credit fiscal este egal cu jumătate din sumele efectiv plătite de societate.

Acesta nu poate fi folosit decât în măsura în care venitul este inclus în baza impozitului pe venit datorat de beneficiar.

Acesta este primit ca plată a respectivului impozit.

Este restituit persoanelor fizice în măsura în care cuantumul său depășește cuantumul impozitului pe care acestea îl datorează.”

4 Articolul 223 sexies alineatul 1 primul paragraf din CGI indica, în versiunea aplicabilă distribuțiilor efectuate începând cu 1 ianuarie 1999:

„[...] [A]tunci când veniturile distribuite de o societate sunt prelevate din sume pentru care aceasta nu a fost supusă la plata impozitului pe profit la cota normală [...], această societate este obligată să plătească un impozit anticipat egal cu creditul fiscal calculat în condițiile prevăzute la punctul I al articolului 158 bis. [...] Impozitul anticipat este datorat în temeiul distribuțiilor care dau dreptul la creditul fiscal prevăzut la articolul 158 bis, indiferent de beneficiarii acestuia.”

Istoricul cauzei

Hotărârea din 15 septembrie 2011, Accor (C-310/09, EU:C:2011:581)

5 În cursul anului 2001, Accor, societate de drept francez, a solicitat administrației fiscale franceze rambursarea impozitului anticipat pe bunuri mobile plătit cu ocazia redistribuirii dividendelor primite de la filialele sale stabilite în alte state membre. Această cerere de rambursare a fost legată de faptul că, în ceea ce privește numai dividendele provenite de la filiale rezidente, cu ocazia redistribuirii acestora, o societate mamă putea să beneficieze de deducerea din impozitul anticipat pe bunuri mobile pe care îl datora a creditului fiscal aferent distribuției

acestor dividende. Ca urmare a respingerii acestei cereri de c?tre administra?ia men?ionat?, Accor a formulat o ac?iune în fa?a instan?elor administrative franceze.

6 Sesizat? de Conseil d'État (Consiliul de Stat, Fran?a) cu o trimitere preliminar?, Curtea, în Hot?rârea din 15 septembrie 2011, Accor (C?310/09, EU:C:2011:581), a ar?tat mai întâi, la punctul 49, c?, spre deosebire de dividendele care proveneau de la filiale rezidente, legisla?ia francez? nu permitea s? se previn? impunerea intervenit? la nivelul filialei nerezidente care efectueaz? distribuirea, în condi?iile în care dividendele primite atât de la filialele rezidente, cât ?i de la filialele nerezidente erau supuse impozitului anticipat cu ocazia redistribuirii lor.

7 Curtea a concluzionat în această privin??, la punctul 69 din hot?rârea men?ionat?, c? o astfel de diferen?? de tratament între dividendele distribuite de o filial? rezident? ?i cele distribuite de o filial? nerezident? era contrar? articolelor 49 ?i 63 TFUE.

8 În continuare, la punctul 92 din hot?rârea respectiv?, Curtea a considerat c? un stat membru trebuia s? poat? s? fie în m?sur? s? stabileasc? quantumul impozitului pe profit pl?tit de societatea care efectueaz? distribuirea în statul membru în care este stabilit? ?i care trebuie s? fac? obiectul creditului fiscal acordat societ??ii?mam? beneficiare ?i c?, prin urmare, nu era suficient s? se aduc? dovada c? societatea care efectueaz? distribuirea a pl?tit impozit, în statul membru în care este stabilit?, pe profiturile subiacente dividendelor distribuite f?r? s? furnizeze informa?ii cu privire la natura ?i la cota impozitului care a fost aplicat efectiv respectivelor profituri.

9 Curtea a ad?ugat, la punctele 99 ?i 101 din aceea?i hot?râre, c? documentele justificative solicitate trebuie s? le permit? autorit??ilor fiscale din statul membru de impunere s? verifice în mod clar ?i precis dac? sunt îndeplinite condi?iile de ob?inere a unui avantaj fiscal ?i c? cererea de furnizare a elementelor men?ionate trebuie s? intervin? în cursul perioadei legale de p?strare a documentelor administrative ?i contabile, astfel cum este prev?zut? de dreptul statului membru în care este stabilit? filiala, f?r? s? se poat? solicita furnizarea unor documente care acoper? o perioad? care dep??e?te cu mult această? perioad?.

10 Curtea a statuat astfel:

„1) Articolele 49 TFUE ?i 63 TFUE se opun unei legisla?ii a unui stat membru care are ca obiect evitarea dublei impuneri economice a dividendelor precum cea în discu?ie în ac?iunea principal?, care permite unei societ??ii?mam? s? deduc? din impozitul anticipat pe care îl datoreaz? cu ocazia redistribuirii c?tre ac?ionarii s?i a dividendelor pl?tite de filialele sale creditul fiscal aferent distribuirii acestor dividende, dac? ele provin de la o filial? stabilit? în acest stat membru, îns? nu ofer? această? posibilitate dac? dividendele respective provin de la o filial? stabilit? într?un alt stat membru, în condi?iile în care această? legisla?ie nu d? dreptul, în această? ultim? ipotez?, la acordarea unui credit fiscal aferent distribuirii acestor dividende de c?tre filiala men?ionat?.

[...]

3) Principiile echivalen?ei ?i efectivit??ii nu se opun ca restituirea c?tre o societate?mam? a sumelor de natur? s? garanteze aplicarea aceluia?i regim fiscal dividendelor distribuite de filialele acesteia stabilite în Fran?a ?i dividendelor distribuite de filialele acestei societ??ii stabilite în alte state membre, care conduc la o redistribuire efectuat? de societatea?mam? men?ionat?, s? fie în principiu supus? condi?iei ca persoana impozabil? s? prezinte informa?iile de care numai aceasta poate dispune referitoare, pentru fiecare dividend în litigiu, în special la cota de impozitare efectiv aplicat? ?i la quantumul impozitului efectiv pl?tit pentru profiturile realizate de filialele instalate în celelalte state membre, în condi?iile în care, pentru filialele instalate în Fran?a, acelea?i elemente, cunoscute de administra?ie, nu sunt cerute. Totu?i, furnizarea acestor elemente nu poate fi cerut?

decât sub rezerva ca prezentarea probei privind plata impozitului de către filialele stabilite în celelalte state membre să nu se dovedească practic imposibil sau excesiv de dificil, având în vedere, în special, dispozițiile legislației respectivelor state membre privind eliminarea dublei impuneri și înregistrarea impozitului pe profit care trebuie plătit, precum și prezentarea documentelor administrative. Este de competența instanței de trimitere să verifice dacă aceste condiții sunt îndeplinite în acțiunea principală.”

Hotărârile Conseil d'État (Consiliul de Stat)

11 În urma pronunțării Hotărârii din 15 septembrie 2011, Accor (C-310/09, EU:C:2011:581), Conseil d'État (Consiliul de Stat), în hotărârea din 10 decembrie 2012, Rhodia (FR:CESSR:2012:317074.20121210), și în hotărârea din 10 decembrie 2012, Accor (FR:CESSR:2012:317075.20121210) (denumite în continuare „hotărârile Consiliului de Stat”), a stabilit condițiile cărora li se subordonează restituirea impozitului anticipat pe bunuri mobile perceput cu încalcarea dreptului Uniunii.

12 Astfel, în ceea ce privește, în primul rând, întinderea rambursării impozitelor anticipate pe bunuri mobile, Conseil d'État (Consiliul de Stat) a hotărât că:

– în cazul în care dividendul redistribuit unei societăți mamă franceze de una dintre filialele sale stabilite într-un alt stat membru nu a fost impozitat la nivelul acestei din urmă societăți, impozitul plătit de subfiliala care a realizat profiturile subiacente dividendelor distribuite nu trebuie luat în considerare pentru determinarea impozitului anticipat care trebuie restituit societății mamă [hotărârile Conseil d'État (Consiliul de Stat) din 10 decembrie 2012, Rhodia, FR:CESSR:2012:317074.20121210, punctul 29, și din 10 decembrie 2012, Accor, FR:CESSR:2012:317075.20121210, punctul 24];

– atunci când o societate care efectuează distribuția a suportat în statul membru un impozit efectiv la o cotă superioară cotei normale a impozitului francez, și anume 33,33 %, cuantumul creditului fiscal pe care îl poate pretinde trebuie limitat la o treime din dividendele pe care le-a primit și pe care le-a redistribuit [hotărârile Conseil d'État (Consiliul de Stat) din 10 decembrie 2012, Rhodia, FR:CESSR:2012:317074.20121210, punctul 44, și din 10 decembrie 2012, Accor, FR:CESSR:2012:317075.20121210, punctul 40].

13 În ceea ce privește, în al doilea rând, probele care trebuie prezentate în susținerea unor cereri de rambursare, Conseil d'État (Consiliul de Stat) a constatat:

– opozabilitatea declarațiilor de impozit anticipat în vederea determinării cuantumului dividendelor primite de la filialele stabilite într-un alt stat membru [hotărârile Conseil d'État (Consiliul de Stat) din 10 decembrie 2012, Rhodia, FR:CESSR:2012:317074.20121210, punctele 24 și 25, și din 10 decembrie 2012, Accor, FR:CESSR:2012:317075.20121210, punctele 19 și 20];

– necesitatea de a dispune de toate elementele de natură să justifice temeinicia cererii de rambursare pe toată durata procedurii și ca expirarea termenului legal de prezentare să determine o exonerare de această obligație [hotărârile Conseil d'État (Consiliul de Stat) din 10 decembrie 2012, Rhodia, FR:CESSR:2012:317074.20121210, punctul 35, și din 10 decembrie 2012, Accor, FR:CESSR:2012:317075.20121210, punctul 31].

Procedura precontencioasă

14 Ca urmare a hotărârilor Conseil d'État (Consiliul de Stat), Comisia a primit mai multe plângeri referitoare la condițiile de rambursare a impozitelor anticipate pe bunuri mobile plătite de societăți franceze care au primit dividende de origine străină.

15 Întrucât schimbul de informații dintre Comisie și Republica Franceză nu a fost satisfăcător în cadrul acestei instituții, ea a adresat autorităților franceze, la 27 noiembrie 2014, o scrisoare de punere în întârziere în care arăta că anumite condiții privind rambursarea impozitului anticipat pe bunuri mobile prevăzute prin hotărârile Conseil d'État (Consiliul de Stat) erau susceptibile să constituie încălcări ale dreptului Uniunii.

16 Întrucât Republica Franceză a contestat, în răspunsul său din 26 ianuarie 2015, motivele care îi erau imputate, Comisia i-a notificat, la 29 aprilie 2016, un aviz motivat, solicitându-i să adopte măsurile pentru a se conforma acestuia în termen de două luni de la primirea avizului respectiv.

17 Având în vedere că Republica Franceză și-a menținut poziția în răspunsul din 28 iunie 2016, Comisia a introdus prezenta acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor în temeiul articolului 258 TFUE.

Cu privire la acțiune

18 În susținerea acțiunii, Comisia invocă patru motive, primele trei fiind întemeiate pe încălcarea articolelor 49 și 63 TFUE, astfel cum au fost interpretate de Curte în Hotărârea din 15 septembrie 2011, Accor (C-310/09, EU:C:2011:581), precum și pe principiile echivalenței și efectivității, al patrulea motiv fiind întemeiat pe încălcarea articolului 267 al treilea paragraf TFUE.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea articolelor 49 și 63 TFUE ca urmare a restricționării dreptului la rambursarea impozitului anticipat pe bunuri mobile, care rezultă din neluarea în considerare a impozitării la care sunt supuse subfilialele stabilite într-un alt stat membru decât Republica Franceză

Argumentația părților

19 Comisia consideră că hotărârile Conseil d'État (Consiliul de Stat) nu au pus capăt incompatibilității, evidențiate de Curte în Hotărârea din 15 septembrie 2011, Accor (C-310/09, EU:C:2011:581), a legislației franceze cu articolele 49 și 63 TFUE. Astfel, în temeiul hotărârilor Conseil d'État (Consiliul de Stat), impozitarea suferită de subfilialele nerezidente de la care provin dividendele subiacente dividendelor distribuite de filiala nerezidentă societății mamă rezidente nu ar fi luat în considerare în vederea rambursării impozitului anticipat pe bunuri mobile plătite de societatea mamă în cazul redistribuirii dividendelor. În schimb, într-un lanț de participare pur intern, dubla impunere economică ar fi neutralizată, întrucât operațiunea de distribuire a dividendelor între subfilială și filială dă dreptul la un credit fiscal în cuantum egal cu impozitul anticipat pe bunuri mobile datorat ca urmare a acestei redistribuiri.

20 Pe de altă parte, această diferență de tratament în funcție de sediul subfilialei distribuitoare nu poate fi justificată în mod obiectiv.

21 Mai întâi, inexistența, în dreptul francez, a noțiunii „subfilială” nu ar putea servi drept temei pentru neluarea în considerare a impozitării la care sunt supuse profiturile subiacente dividendelor distribuite de subfiliala nerezidentă societății mamă prin intermediul filialei acesteia, cu riscul unei aplicări prea formaliste a mecanismului creditului fiscal. În plus, ar fi în discuție tratamentul dividendelor în funcție de originea lor, și nu cel al entităților incluse într-un lanț de participare. În

aceast? privin??, ?mprejurarea c? filiala a beneficiat de o scutire de impozit ar fi lipsit? de pertin??, av?nd ?n vedere c?, ini?ial, dividendele distribuite de subfilial? au f?cut obiectul unei impozit?ri.

22 ?n continuare, ?ntruc? plat? impozitului anticipat pe bunuri mobile ?n caz de distribuire de dividende constituie o obliga?ie impus? de legisla?ia francez?, nu se poate sus?ine c? sarcina fiscal? suplimentar? asupra dividendelor distribuite de o societate rezident?, care ?i au originea ?n distribuirea prealabil? de dividende ?ntre filiala ?i subfiliala acesteia nerezidente, ?i?ar g?si cauza ?n legisla?ia din statul membru de stabilire a acestora.

23 ?n sfâr?it, Comisia sus?ine c? Republica Francez? nu se poate sustrage de la obliga?ia de prevenire a dublei impunerii economice ?n cazul distribuirii de dividende care ?i au originea ?n profiturile unei subfiliale nerezidente sub pretextul c? nu ?i revine obliga?ia de a??i adapta sistemul fiscal la diferitele sisteme de impozitare din celelalte state membre. Astfel, nu s?ar impune Republicii Franceze o adaptare a sistemului s?u fiscal, ci doar o aplicare identic? a acestuia, indiferent de originea dividendelor distribuite.

24 Republica Francez? nu contest? c? modalit??ile de rambursare a impozitului anticipat pe bunuri mobile, astfel cum au fost definite ?n jurispruden?a Conseil d'État (Consiliul de Stat), nu permit s? se neutralizeze impozitarea care a grevat dividendele distribuite de o subfilial? rezident?. Cu toate acestea, ea sus?ine c? regimul francez nu asigur? evitarea dublei impunerii dec?t la nivelul fiec?rei societ??i distribuitoare. Or, un stat membru ar fi liber s? organizeze propriul sistem de impozitare, din moment ce acesta nu determin? discrimin?ri, astfel ?nc?t nu ar avea obliga?ia de a adapta propriul sistem fiscal la cele din celelalte state membre.

25 ?n spe??, reglementarea fiscal? francez? nu ar permite s? se deduc? din impozitul datorat de o societate?mam? impozitele pl?tite de subfilialele sale rezidente. Astfel, creditul fiscal nu ar fi acordat societ??ii?mam? dec?t pentru impozitul care a grevat profiturile filialei distribuitoare. ?n consecin??, nu ar exista o obliga?ie a Republicii Franceze de a asigura o luare ?n considerare, ?n calculul ramburs?rii impozitului anticipat pe bunuri mobile pl?tit, a impozitului aplicat subfilialelor nerezidente care distribuie dividendele.

26 ?mprejurarea c? distribuirea dividendelor unei subfiliale c?tre o filial? a f?cut obiectul unei impozit?ri ar fi consecin?a aplic?rii unei reglement?ri fiscale f?r? leg?tur? cu Republica Francez?, a c?rei rectificare nu ar reveni acesteia.

27 Pe de alt? parte, ?n m?sura ?n care sistemul francez care urm?re?te eliminarea dublei impunerii nu ?ine seama de subfilial?, deducerea impozitului datorat ?n cazul distribuirii dividendelor nu ar fi posibil? dec?t ?n privin?a societ??ii care prime?te dividendele men?ionate. Cu alte cuvinte, ar fi vorba despre un raport binar ?ntre dou? entit??i, distribuitoare ?i beneficiar?, preciz?ndu?se c?, ?n cazul redistribuirii de c?tre o societate intermediar?, subfiliala ar fi considerat? ca fiind filiala societ??ii intermediare.

28 ?n aceste condi?ii, ar trebui s? se disting? sistemul francez de sistemul britanic al impozitului anticipat pe profit (*Advance Corporation Tax*) ?n discu?ie ?n cauzele ?n care s?a pronun?at Hot?r?rea din 12 decembrie 2006, *Test Claimants in the FII Group Litigation* (C?446/04, EU:C:2006:774), ?i Hot?r?rea din 13 noiembrie 2012, *Test Claimants in the FII Group Litigation* (C?35/11, EU:C:2012:707). Astfel, dispozitivul francez nu ar ?ine seama de impozitul datorat de subfiliale, indiferent dac? sunt sau nu rezidente, ?ntruc?t acesta se bazeaz? pe o logic? de palier de impozitare, ?i nu de impozitare la nivel de grup.

Aprecierea Cur?ii

29 Prin intermediul primului motiv, Comisia consideră că imposibilitatea care rezultă din hotărârile Conseil d'État (Consiliul de Stat) de a invoca, pentru rambursarea impozitului anticipat datorat de o societate mamă rezidentă în Franța cu ocazia distribuirii de dividende, impozitarea la care au fost supuse profiturile subiacente acestor dividende realizate de o subfilială a respectivei societăți, stabilită în alt stat membru, atunci când au fost redistribuite acestei societăți mamă prin intermediul unei filiale nerezidente, nu permite remedierea incompatibilității sistemului francez de evitare a dublei impunerii cu articolele 49 și 63 TFUE, astfel cum a fost relevat de Curte în Hotărârea din 15 septembrie 2011, Accor (C-310/09, EU:C:2011:581).

30 La punctul 69 din această hotărâre, Curtea a statuat că articolele 49 și 63 TFUE se opun unei legislații a unui stat membru care are ca obiect evitarea dublei impunerii economice a dividendelor, care permite unei societăți mamă să deducă din impozitul anticipat pe care îl datorează cu ocazia redistribuirii către acționarii săi a dividendelor plătite de filialele sale creditul fiscal aferent distribuirii acestor dividende, dacă ele provin de la o filială stabilită în acest stat membru, însă nu oferă această posibilitate dacă dividendele respective au fost distribuite de o filială stabilită într-un alt stat membru, având în vedere că o astfel de distribuție nu dă dreptul, într-un asemenea caz, la acordarea unui credit fiscal aferent distribuirii acestor dividende de către filiala menționată.

31 Astfel cum subliniază Comisia, punerea în aplicare de către Conseil d'État (Consiliul de Stat) a Hotărârii din 15 septembrie 2011, Accor (C-310/09, EU:C:2011:581), are drept consecință faptul că societățile mamă rezidente, beneficiare a dividendelor distribuite de una dintre filialele sale, stabilită într-un alt stat membru, i se acordă rambursarea impozitului anticipat pe bunuri mobile datorat ca urmare a redistribuirii acestor dividende propriilor acționari, înănd seama de impozitarea la care au fost supuse aceste dividende doar la nivelul filialei. În schimb, impozitarea la care au fost supuse aceleși dividende anterior, la un nivel inferior al lanțului de participare în persoana unei subfiliale, nu intră în calcul pentru stabilirea cuantumului rambursării.

32 În această privință, Republica Franceză nu contestă că, în cadrul unui lanț de participare pur național, sistemul francez de prevenire a dublei impunerii economice conduce automat la o luare în considerare a impozitării dividendelor distribuite la fiecare nivel al lanțului de participare. Astfel, fiecare distribuție de dividende de către o filială dă dreptul la un credit fiscal pe care societatea mamă poate să îl deducă din impozitul anticipat pe care îl datorează, ca filială, cu ocazia redistribuirii acestor dividende către propria societate mamă, impozit anticipat care este egal cu creditul fiscal. Sistemul în cauză previne astfel dubla impunere economică a profiturilor distribuite prin acordarea unui credit fiscal societății mamă care compensează impozitul anticipat datorat pentru profiturile redistribuite de aceasta.

33 În schimb, în cadrul unei distribuiri transfrontaliere de dividende, limitarea, pentru calculul rambursării impozitului anticipat pe bunuri mobile datorat în caz de redistribuire de către societatea mamă rezidentă beneficiară, la impozitarea la care au fost supuse dividendele menționate în persoana filialei nerezidente distribuitoare înseși are drept consecință, în cazul în care profiturile subiacente acestor dividende au fost realizate de o subfilială, un tratament mai puțin favorabil al dividendelor menționate decât în cazul unui lanț de participare pur național.

34 Astfel, în ipoteza în care dividendele distribuite de filiala rezident? societ??ii?mam? rezidente au beneficiat de o scutire de impozit în statul membru în care este stabilit? filiala, cuantumul ramburs?rii impozitului anticipat pe bunuri mobile datorat în caz de redistribuire este egal cu zero, întrucât impozitarea dividendelor la nivelul filialei a fost inexistent?. Neluarea în considerare a impozit?rii efective la care au fost supuse profiturile subiacente dividendelor distribuite anterior, la un nivel inferior al lan?ului de participare, ?i anume de o subfilial? a filialei, men?ine astfel dubla impunere economic? a profiturilor distribuite.

35 Dup? cum arat? Republica Francez?, dreptul Uniunii în vigoare în prezent nu prevede criterii generale pentru repartizarea competen?elor între statele membre în ceea ce prive?te eliminarea dublei impunerii în interiorul Uniunii. Astfel, orice stat membru r?mâne liber s? organizeze propriul sistem de impozitare a profiturilor distribuite, cu condi?ia ca sistemul în cauz? s? nu prevad? m?suri discriminatorii interzise de Tratatul FUE (a se vedea în acest sens Hot?rârea din 13 noiembrie 2012, Test Claimants in the FII Group Litigation, C?35/11, EU:C:2012:707, punctul 40).

36 Trebuie amintit c?, în raport cu o norm? fiscal? precum cea ale c?rei modalit??i de aplicare sunt contestate de Comisie, prin care se urm?re?te evitarea dublei impunerii economice a profiturilor distribuite, situa?ia unei societ??i ac?ionar care prime?te dividende din str?in?tate este comparabil? cu aceea a unei societ??i ac?ionar care prime?te dividende de origine na?ional?, în m?sura în care, în cele dou? cazuri, profiturile realizate pot face, în principiu, obiectul unei impozit?ri în lan? (Hot?rârea din 12 decembrie 2006, Test Claimants in the FII Group Litigation, C?446/04, EU:C:2006:774, punctul 62, Hot?rârea din 15 septembrie 2011, Accor, C?310/09, EU:C:2011:581, punctul 45, precum ?i Hot?rârea din 13 noiembrie 2012, Test Claimants in the FII Group Litigation, C?35/11, EU:C:2012:707, punctul 37).

37 Or, articolele 49 ?i 63 TFUE impun unui stat membru în care exist? un sistem de prevenire a dublei impunerii economice în cazul dividendelor pl?tite unor reziden?i de societ??i rezidente s? acorde un tratament echivalent dividendelor pl?tite unor reziden?i de societ??i nerezidente (Hot?rârea din 12 decembrie 2006, Test Claimants in the FII Group Litigation, C?446/04, EU:C:2006:774, punctul 72, Hot?rârea din 10 februarie 2011, Haribo Lakritzen Hans Riegel ?i Österreichische Salinen, C?437/08 ?i C?437/08, EU:C:2011:61, punctul 60, precum ?i Hot?rârea din 13 noiembrie 2012, Test Claimants in the FII Group Litigation, C?35/11, EU:C:2012:707, punctul 38), cu excep?ia cazului în care o diferen?? de tratament este justificat? de motive imperative de interes general (Hot?rârea din 15 septembrie 2011, Accor, C?310/09, EU:C:2011:581, punctul 44, precum ?i Hot?rârea din 11 septembrie 2014, Kronos International, C?47/12, EU:C:2014:2200, punctul 69).

38 În plus, argumentul invocat de Republica Francez?, întemeiat pe lipsa no?iunii „subfilial?” în sistemul francez de evitare a dublei impunerii, nu este pertinent, având în vedere obiectivul reglement?rii în cauz?, precum ?i mecanismul adoptat pentru punerea în aplicare a acesteia.

39 Astfel, chiar în cazul în care acordarea creditului fiscal nu este prev?zut? decât în cadrul unei rela?ii binare între societatea?mam? ?i filiala sa, nu este mai pu?in adev?rat c? regimul fiscal în cauz? previne dubla impunere economic? a profiturilor distribuite, de asemenea, de subfiliale rezidente prin acordarea succesiv?, la toate nivelurile lan?ului de participare a societ??ilor stabilite în Fran?a, a avantajului fiscal în cauz?.

40 Republica Francez? subliniaz? c? dezavantajele care pot decurge din exercitarea paralel? a competen?elor fiscale ale diferitor state membre nu constituie restric?ii privind libert??ile de circula?ie, în m?sura în care această exercitare nu este discriminatorie.

41 Desigur, calitatea de stat membru în care este stabilit? societatea beneficiar? a dividendelor

nu poate conduce la obligația acestui stat membru de a compensa un dezavantaj fiscal care rezultă dintr-o impozitare în lan? efectuat? în întregime de statul membru pe teritoriul c?ruia este stabilit? societatea care distribuie aceste dividende, în m?sura în care primul stat membru nici nu impoziteaz?, nici nu ia în considerare în mod diferit dividendele încasate, în ceea ce prive?te societ??ile stabilite pe teritoriul s?u (a se vedea în acest sens Hot?rârea din 11 septembrie 2014, Kronos International, C?47/12, EU:C:2014:2200, punctul 84).

42 Cu toate acestea, dup? cum reiese din cuprinsul punctului 39 din prezenta hot?râre, dezavantajul fiscal în cauz? rezultă din legisla?ia fiscal? francez?. Astfel, aceast? legisla?ie supune la plata impozitului, prin intermediul impozitului anticipat pe bunuri mobile, redistribuirea profiturilor deja impozitate, dar permite eliminarea acestei duble impuneri economice în cazul în care profiturile redistribuite au fost impozitate ini?ial în sarcina unei subfiliale rezidente. În schimb, aceea?i legisla?ie supune impozitului redistribuirea profiturilor provenite ini?ial de la o subfilial? nerezident?, chiar dac? aceste profituri au fost deja impozitate în statul membru în care este stabilit? aceast? subfilial?, f?r? a permite îns? luarea în considerare a acestei ultime impozit?ri în scopul elimin?rii dublei impuneri economice care rezultă din legisla?ia francez?.

43 Republica Francez? avea, a?adar, obliga?ia, pentru a pune cap?t tratamentului discriminatoriu constatat astfel în aplicarea respectivului mecanism fiscal prin care se urm?re?te prevenirea dublei impuneri economice a dividendelor distribuite, de a lua în considerare impozitarea la care au fost supuse anterior profiturile distribuite care rezultă din exercitarea competen?elor fiscale ale statului membru de origine a dividendelor, în limitele propriei competen?e de impozitare (a se vedea în acest sens Hot?rârea din 11 septembrie 2014, Kronos International, C?47/12, EU:C:2014:2200, punctul 86), indiferent de nivelul lan?ului de participare la care aceast? impozitare a fost aplicat?, ?i anume unei filiale sau unei subfiliale.

44 Astfel, rezultă din cuprinsul punctului 82 din Hot?rârea Cur?ii din 13 noiembrie 2012, Test Claimants in the FII Group Litigation (C?35/11, EU:C:2012:707), coroborat cu dispozitivul Hot?rârii din 12 decembrie 2006, Test Claimants in the FII Group Litigation (C?446/04, EU:C:2006:774), c? revine statului membru, care permite unei societ??i rezidente care încaseaz? dividende de la o alt? societate rezident? s? deduc? din quantumul pe care îl datoreaz? prima societate cu titlu de impozit pe profit quantumul acestui impozit pl?tit de cea de a doua societate, obliga?ia de a recunoa?te o astfel de facultate unei societ??i rezidente care încaseaz? dividende de la o societate nerezident?, în ceea ce prive?te impozitul aferent profiturilor distribuite, indiferent dac? a fost achitat de o filial? direct? sau indirect? a primei societ??i.

45 În acest sens, diferen?a care exist? între mecanismul francez, întemeiat pe acordarea unui credit fiscal în discu?ie în prezenta cauz?, ?i mecanismul din Regatul Unit în discu?ie în cauzele în care s?au pronun?at Hot?rârea din 12 decembrie 2006, Test Claimants in the FII Group Litigation (C?446/04, EU:C:2006:774), ?i Hot?rârea din 13 noiembrie 2012, Test Claimants in the FII Group Litigation (C?35/11, EU:C:2012:707), nu afecteaz? principiul amintit la punctul anterior. Astfel, aceast? diferen?? nu se refer? decât la tehnica fiscal? utilizat? pentru atingerea aceluia?i obiectiv, ?i anume cel de a elimina dubla impunere economic? a profiturilor distribuite. Or, orice stat membru r?mâne liber s? organizeze propriul sistem de evitare a dublei impuneri economice a profiturilor distribuite, cu condi?ia ca sistemul în cauz? s? nu prevad? discrimin?ri interzise de Tratatul FUE (a se vedea în acest sens Hot?rârea din 13 noiembrie 2012, Test Claimants in the FII Group Litigation, C?35/11, EU:C:2012:707, punctul 40).

46 Rezultă din ceea ce preced? c?, prin faptul c? a refuzat s? ia în considerare, pentru calcularea ramburs?rii impozitului anticipat pe bunuri mobile pl?tit de o societate?mam? rezident? pentru distribuirea de dividende pl?tite de o subfilial? nerezident? prin intermediul unei filiale nerezidente, impozitarea profiturilor subiacente acestor dividende aplicat? acestei subfiliale

nerezidente în statul membru în care este stabilit?, în condițiile în care mecanismul național de prevenire a dublei impunerii economice permite, în cazul unui lanț de participare pur intern, să se neutralizeze impozitarea aplicată dividendelor distribuite de o societate la fiecare nivel al acestui lanț de participare, Republica Franceză nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolelor 49 și 63 TFUE.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe caracterul disproporționat al cerințelor prevăzute în materie de probe pentru a justifica dreptul la rambursarea impozitului anticipat pe bunuri mobile perceput în mod nelegal

Argumentația părților

47 Al doilea motiv al Comisiei cuprinde trei aspecte.

48 Prin intermediul primului aspect al acestui motiv, Comisia susține că cerința de corespondență între documentele contabile referitoare la dividendele distribuite și procesele verbale ale adunărilor generale ale filialelor care constat profiturile obținute sub formă de dividende care pot fi distribuite face extrem de dificil, dacă nu imposibil, dovada afilierii la un rezultat contabil special al dividendelor distribuite, având în vedere că procesele verbale ale adunărilor generale vizează adesea un agregat contabil care înglobează reporturi din exerciții anterioare.

49 În cadrul celui de al doilea aspect, Comisia susține că, prin condiționarea dreptului la rambursarea impozitului anticipat pe bunuri mobile de depunerea unei declarații prealabile de impozit anticipat care identifică quantumurile impozitelor anticipate plătite cu titlu de redistribuiri de dividende, hotărârile Conseil d'État (Consiliul de Stat) ar anihila în practică un astfel de drept. Acest lucru ar fi în special valabil în cazul societăților care nu au solicitat beneficiul creditului fiscal pentru dividende distribuite care provin de la filialele nerezidente anterior pronunțării Hotărârii din 15 septembrie 2011, Accor (C-310/09, EU:C:2011:581).

50 Or, întrucât societățile rezidente nu pot beneficia de un credit fiscal în temeiul impozitului anticipat datorat ca urmare a distribuirii dividendelor care provin de la o filială nerezidentă, respectivelor societăți nu li se putea cere să menționeze aceste dividende în declarațiile lor de impozit anticipat.

51 În sfârșit, al treilea aspect al aceluiași motiv se întemeiază pe faptul că, întrucât au precizat că expirarea termenului legal de păstrare a documentelor nu exonera societatea care solicită rambursarea impozitului anticipat pe bunuri mobile perceput în mod nelegal de obligația de a prezenta toate elementele de natură să justifice temeinicia cererii sale, hotărârile Conseil d'État (Consiliul de Stat) ar face ca dovada plății unui impozit de către filiala nerezidentă asupra dividendelor distribuite să fie extrem de dificil, dacă nu imposibil.

52 Cu titlu prealabil, Republica Franceză subliniază că Hotărârea din 15 septembrie 2011, Accor (C-310/09, EU:C:2011:581), a precizat în mod expres că restituirile impozitului anticipat erau condiționate de dovedirea de către societățile reclamante, prin orice mijloace, a impozitelor plătite de filialele lor în statul membru în care sunt stabilite.

53 În acest context, hotărârile Conseil d'État (Consiliul de Stat) s-ar distinge printr-o abordare deosebit de deschisă, din moment ce această instanță a acceptat toate formele de documente care permit societăților să demonstreze cota de impozitare suportată de filialele nerezidente ale acestora.

54 În primul rând, Republica Franceză amintește că, potrivit hotărârilor Conseil d'État (Consiliul

de Stat), nu s-a solicitat dovada faptului c? impozitul a c?rui deducere se solicit? a fost aplicat unor dividende care corespundeau unui exerci?iu contabil anume. S?ar avea, astfel, în vedere impozitul pl?tit pentru dividende considerate global, f?r? a se ?ine seama de exerci?iile contabile din care provin.

55 În plus, împrejurarea c?, în spe?ele care au condus la adoptarea hot?rârilor Conseil d'État (Consiliul de Stat), acesta s?a întemeiat pe procesele?verbale ale adun?rilor generale ale filialelor nerezidente ar rezulta din faptul c? asemenea documente îi fuseser? prezentate de societ???ile în cauz? pentru a dovedi cota de impozitare aplicat? dividendelor distribuite.

56 În al doilea rând, Republica Francez? subliniaz? c? formularele de impozit anticipat permit din punct de vedere tehnic identificarea cuantumurilor de impozit anticipat pl?tite pentru redistribuirile de dividende ob?inute de filialele nerezidente. În plus, întrucât plata impozitului anticipat pe bunuri mobile nu era datorat? decât în cazul redistribuirii, dividendele pentru care se solicit? dovada cuantumului impozit?rii ar fi în mod necesar cele care au f?cut obiectul unei asemenea redistribuiri.

57 În al treilea rând, nu ar fi fost impus? prin hot?rârile Conseil d'État (Consiliul de Stat) prezentarea de documente justificative care nu sunt acoperite de perioada legal? de p?strare. Conseil d'État (Consiliul de Stat) ?i?ar fi întemeiat aprecierea plecând de la documentele prezentate de societ???ile în cauz?. În orice caz, contribuabilului care a introdus o contesta?ie fiscal? i?ar reveni sarcina s? p?streze documentele necesare pentru a dovedi temeinicia cererii sale pân? la încheierea procedurii administrative, respectiv a procedurii contencioase, independent de durata legal? de p?strare a acestora.

Aprecierea Cur?ii

– Observa?ii introductive

58 Este necesar s? se aminteasc?, pe de o parte, c? autorit???ile fiscale dintr?un stat membru au dreptul s? îi solicite persoanei impozabile dovezile pe care le consider? necesare pentru a aprecia dac? sunt îndeplinite condi?iile pentru acordarea unui avantaj fiscal prev?zut de legisla?ia în cauz? ?i, în consecin?ă, dac? se impune sau nu acordarea respectivului avantaj (a se vedea în acest sens Hot?rârea din 3 octombrie 2002, Danner, C?136/00, EU:C:2002:558, punctul 50, Hot?rârea din 26 iunie 2003, Skandia ?i Ramstedt, C?422/01, EU:C:2003:380, punctul 43, Hot?rârea din 27 ianuarie 2009, Persche, C?318/07, EU:C:2009:33, punctul 54, Hot?rârea din 10 februarie 2011, Haribo Lakritzen Hans Riegel ?i Österreichische Salinen, C?436/08 ?i C?437/08, EU:C:2011:61, punctul 95, Hot?rârea din 30 iunie 2011, Melicke ?i al?ii, C?262/09, EU:C:2011:438, punctul 45, precum ?i Hot?rârea din 15 septembrie 2011, Accor, C?310/09, EU:C:2011:581, punctul 82).

59 Pe de alt? parte, pentru a remedia, în practic?, incompatibilitatea legisla?iei franceze cu articolele 49 ?i 63 TFUE, astfel cum au fost interpretate de Curte în Hot?rârea din 15 septembrie 2011, Accor (C?310/09, EU:C:2011:581), aceasta a statuat c? un stat membru trebuie s? poat? s? stabileasc? cuantumul impozitului pe profit pl?tit în statul membru în care este stabilit? societatea distribuitoare ?i care trebuie s? fac? obiectul creditului fiscal acordat societ???ii?mam? beneficiare ?i a precizat c? nu este suficient s? se aduc? dovada c? societatea distribuitoare a fost impozitat?, în statul membru în care este stabilit?, pentru profiturile care au stat la baza dividendelor distribuite, f?r? s? se furnizeze informa?ii cu privire la natura ?i la cota impozitului care a fost aplicat efectiv respectivelor profituri (Hot?rârea din 15 septembrie 2011, Accor, C?310/09, EU:C:2011:581, punctul 92).

– *Cu privire la primul aspect*

60 Trebuie ar?tat c?, în cererea sa introductiv?, pentru a stabili c? Republica Francez? impune cerin?e dispropor?ionate în materie de probe, impunând o coresponden?? între documentele contabile referitoare la dividendele distribuite ?i procesele?verbale ale adun?rilor generale ale filialelor care constat? profiturile ob?inute sub form? de dividende care pot fi distribuite, Comisia se refer? la punctele 43 ?i 56 din hot?rârea Conseil d'État (Consiliul de Stat) din 10 decembrie 2012, Accor (FR:CESSR:2012:317075.20121210), privind examinarea sumelor rambursabile pentru anii 1999-2001.

61 Rezult? de aici c? Comisia nu contest? necesitatea ca o societate?mam? care urm?re?te s? ob?in? rambursarea impozitului anticipat pe bunuri mobile perceput ilegal s? aduc? elementele referitoare, pentru fiecare dividend, la cota de impozitare efectiv aplicat? ?i la cuantumul impozitului efectiv pl?tit pentru profiturile realizate de filialele nerezidente.

62 Or, nu reiese din hot?rârea Conseil d'État (Consiliul de Stat) din 10 decembrie 2012, Accor (FR:CESSR:2012:317075.20121210), c? acesta a inten?ionat s? limiteze dovada faptului c? sumele pentru care se solicit? o restituire privesc efectiv dividende distribuite la prezentarea proceselor?verbale ale adun?rilor generale ale filialelor, care men?ioneaz? o astfel de distribuire.

63 Astfel, de?i se face trimitere, în aceast? hot?râre, la astfel de înscrieri, nimic nu permite s? se concluzioneze c? recunoa?terea dreptului la restituirea impozitului anticipat pe bunuri mobile perceput ilegal ar fi în mod necesar condi?ionat? de prezentarea acestora.

64 În aceast? privin??, trebuie amintit c?, în cadrul unei proceduri în constatarea neîndeplinirii obliga?iilor, angajate în temeiul articolului 258 TFUE, revine Comisiei obliga?ia de a dovedi existen?a pretensei neîndepliniri a obliga?iilor, prezentând Cur?ii toate elementele necesare pentru ca aceasta s? verifice existen?a respectivei neîndepliniri a obliga?iilor (Hot?rârea din 28 ianuarie 2016, Comisia/Portugalia, C?398/14, EU:C:2016:61, punctul 47).

65 Având în vedere considera?iile de mai sus, Comisia nu a îndeplinit cerin?a privind probele care îi revine, astfel încât primul aspect al celui de al doilea motiv nu poate fi admis.

– *Cu privire la al doilea aspect*

66 Comisia consider? c? dreptul francez, astfel cum a fost aplicat în hot?rârile Conseil d'État (Consiliul de Stat), ?i în special limitarea care rezult? din cerin?a prezent?rii declara?iilor de impozit anticipat pe bunuri mobile, precum ?i opozabilitatea op?iunilor efectuate de o societate?mam? în momentul pl??ii impozitului anticipat pe bunuri mobile cu ocazia acestor declara?ii constituie o înc?lcare a principiilor echivalen?ei ?i efectivit?ii.

67 În aceast? privin??, este cert c?, pentru a remedia incompatibilitatea legisla?iei franceze cu articolele 49 ?i 63 TFUE, astfel cum au fost interpretate de Curte în Hot?rârea din 15 septembrie 2011, Accor (C?310/09, EU:C:2011:581), îi revenea Republicii Franceze sarcina de a restitui impozitele anticipate pe bunuri mobile pl?tite de societ??? rezidente cu ocazia redistribuirii dividendelor ob?inute de filialele lor nerezidente ?inând seama de impozitarea aplicat? profiturilor subiacente acestor dividende în statul de stabilire a acestor filiale, în limitele cotei de impozitare aplicabile în Fran?a.

68 Or, din moment ce, pe de o parte, o cerere de restituire este în mod necesar condi?ionat? de plata anterioar? a impozitului anticipat pe bunuri mobile ?i, pe de alt? parte, faptul generator al pl??ii unui impozit anticipat pe bunuri mobile este distribuirea de dividende, o astfel de cerere nu

poate fi admisibil? în lipsa plății impozitului anticipat.

69 Acesta este motivul pentru care declarațiile de impozit anticipat se referă la distribuirea ansamblului dividendelor, indiferent de originea lor, permițând identificarea sumelor impozitelor anticipate plătite în avans ca urmare a distribuirii de dividende provenite de la filiale nerezidente.

70 În această privință, Republica Franceză a făcut dovada faptului că formularele de declarație de impozit anticipat ar necesita menționarea distribuțiilor de dividende provenite de la filiale străine, fapt pe care Comisia nu l-a mai contestat în stadiul memoriului în replică.

71 Prin urmare, nu se poate considera că faptul de a opune alegerile făcute de o societate mamă în momentul plății impozitului anticipat pe bunuri mobile cu ocazia declarației aferente acestuia constituie o încălcare a principiilor echivalenței și efectivității.

72 În aceste condiții, având în vedere că sarcina probei incumbă Comisiei, astfel cum s-a arătat la punctul 64 din prezenta hotărâre, al doilea aspect al celui de al doilea motiv trebuie respins ca fiind nefondat.

– *Cu privire la al treilea aspect*

73 Potrivit Comisiei, hotărârile Conseil d'État (Consiliul de Stat) fac ca dovada plății unui impozit de către o filială nerezidentă asupra dividendelor distribuite să fie extrem de dificilă, chiar imposibilă, în măsura în care nu scutesc societatea mamă care solicită rambursarea impozitului anticipat pe bunuri mobile de obligația de a prezenta documente justificative privind respectiva plată pentru care termenul legal de plată, care rezultă din dreptul național al unui alt stat membru, a expirat.

74 Trebuie să se arate că, în ceea ce privește respectarea principiului efectivității, documentele justificative solicitate ar trebui să le permită autorităților fiscale din statul membru de impunere să verifice în mod clar și precis dacă sunt îndeplinite condițiile de obținere a unui avantaj fiscal (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 septembrie 2011, Accor, C-310/09, EU:C:2011:581, punctul 99).

75 În plus, prezentarea elementelor referitoare, pentru fiecare dividend, la cota de impozitare efectiv aplicată și la valoarea impozitului efectiv plătit pentru profiturile realizate de filialele instalate în alte state membre poate fi cerută doar cu condiția să nu fie practic imposibilă sau excesiv de dificilă dovedirea plății impozitului de către filialele stabilite în celelalte state membre, având în vedere, printre altele, dispozițiile din legislația statelor membre menționate privind eliminarea dublei impuneri și înregistrarea impozitului pe profit care trebuie plătit, precum și prezentarea documentelor administrative (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 septembrie 2011, Accor, C-310/09, EU:C:2011:581, punctul 100).

76 În această privință, cererea de furnizare a elementelor menționate trebuie să intervină în cursul perioadei legale de plată a documentelor administrative sau contabile, după cum este prevăzut de dreptul statului membru în care este stabilită filiala. Astfel, o asemenea cerere nu poate viza documente care acoperă o perioadă care depășește cu mult durata obligației legale de plată a documentelor administrative și contabile (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 septembrie 2011, Accor, C-310/09, EU:C:2011:581, punctul 101).

77 Prin urmare, reiese din Hotărârea din 15 septembrie 2011, Accor (C-310/09, EU:C:2011:581), că autoritățile fiscale ale unui stat membru nu pot solicita prezentarea unor documente administrative în susținerea unei cereri de rambursare după o perioadă care depășește cu mult perioada legală de plată a documentelor respective în statul membru de

origine a acestor documente.

78 În această privință, rezultatul din cuprinsul punctului 35 din hotărârea Conseil d'État (Consiliul de Stat) din 10 decembrie 2012, Rhodia (FR:CESSR:2012:317074.20121210), precum și din cuprinsul punctului 31 din hotărârea Conseil d'État (Consiliul de Stat) din 10 decembrie 2012, Accor (FR:CESSR:2012:317075.20121210), care revine unei societăți care a depus o reclamație obligatorie de a dispune de toate elementele de natură să justifice temeinicia cererii sale pe toată durata procedurii, fără ca expirarea termenului legal de postare a documentelor să o scutească de această obligație.

79 În asemenea condiții, după cum a arătat avocatul general la punctul 64 din concluzii, data pertinentă pentru a aprecia existența unei eventuale încălcări a principiului efectivității ca urmare a faptului că autoritățile fiscale ale unui stat membru au solicitat prezentarea unui document administrativ pentru a dovedi anumite fapte este data inițierii acestei proceduri precontencioase.

80 Prin urmare, obligația de a prezenta elemente de natură să justifice temeinicia unei cereri de restituire, în cadrul unei proceduri de reclamație, nu poate constitui o încălcare a principiului efectivității, în măsura în care această obligație nu acoperă o perioadă care depășește cu mult durata legală de postare a documentelor administrative și contabile.

81 Or, hotărârile Conseil d'État (Consiliul de Stat) nu evidențiază nicio încălcare a acestui principiu atunci când afirmă că expirarea termenului legal de postare a documentelor nu aduce atingere obligației unei societăți de a dispune de toate elementele de natură să justifice temeinicia cererii sale „pe tot parcursul procedurii”, în special pe parcursul procedurii juridice. O societate nu poate, astfel, susține că expirarea acestui termen determină în mod automat un drept la restituirea impozitului anticipat plătit.

82 În ceea ce privește pretinsa încălcare a principiului echivalenței, Comisia nu invocă niciun argument care să susțină temeinicia acestui motiv.

83 În consecință, întrucât al treilea aspect al celui de al doilea motiv nu este fondat, al doilea motiv trebuie să fie respins în ansamblul său.

Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe plafonarea sumei rambursabile în temeiul impozitului anticipat pe bunuri mobile perceput în mod nelegal la o treime din valoarea dividendelor distribuite

Argumentația părților

84 Comisia reamintește că hotărârile Conseil d'État (Consiliul de Stat) impun o limită a sumei care trebuie restituită societăților în temeiul impozitului anticipat pe bunuri mobile plătit pentru distribuirea de dividende primite de la o filială nerezidentă, această limită fiind egală cu o treime din valoarea dividendelor distribuite.

85 Or, potrivit Comisiei, având în vedere că valoarea creditului fiscal pentru dividende distribuite de o filială rezidentă reprezintă un variabil jumătate din valoarea dividendelor menționate, hotărârile Conseil d'État (Consiliul de Stat) nu ar fi pus capăt discriminării, evidențiate de Curte în Hotărârea din 15 septembrie 2011, Accor (C-310/09, EU:C:2011:581), între dividendele distribuite provenite de la o societate rezidentă și cele provenite de la o societate nerezidentă.

86 Republica Franceză susține că plafonarea restituirii impozitului anticipat la o treime din dividendele primite corespunde quantumului impozitului anticipat plătit efectiv. Egalitatea de

tratament între dividende distribuite de filiale rezidente și dividende distribuite de filiale nerezidente ar fi, astfel, perfect garantat?.

87 În plus, o asemenea plafonare a restituirii impozitului anticipat ar permite să se ia în considerare impozitarea aplicată dividendelor distribuite la originea căror este statul membru în care este stabilită filiala, în mod egal cu cea aplicată dividendelor distribuite de o filială rezidentă?.

88 În acest temei, limitarea menționată ar putea, în practică, să conducă la o restituire a impozitului anticipat pe bunuri mobile inferioară impozitului plătit efectiv de filiala care efectuează distribuția în statul membru în care este stabilită. Cu toate acestea, respectiva rambursare ar corespunde exact valorii impozitului anticipat efectiv plătit de societatea rezidentă, astfel încât ar fi evitat un tratament mai favorabil al dividendelor de origine străină în raport cu dividendele distribuite de o societate rezidentă?.

Aprecierea Curții

89 La punctul 87 din Hotărârea din 15 septembrie 2011, *Accor* (C-310/09, EU:C:2011:581), Curtea a statuat că, deși decurge din jurisprudența că dreptul Uniunii impune unui stat membru care deține un sistem de evitare a dublei impunerii economice în cazul dividendelor plătite unor rezidenți de către societăți rezidente să acorde un tratament echivalent dividendelor plătite unor rezidenți de societăți nerezidente, acest drept nu impune statelor membre să favorizeze contribuabilii care au investit în societăți străine în raport cu cei care au investit în societăți naționale.

90 În speță, este cert că, în conformitate cu hotărârile *Conseil d'État* (Consiliul de Stat), suma care trebuie restituită societăților mamă în temeiul impozitului anticipat pe bunuri mobile pe care l-au plătit cu ocazia distribuirii de dividende încasate de la o filială nerezidentă este plafonată la o treime din valoarea dividendelor primite.

91 Comisia consideră că, din moment ce creditul fiscal acordat unei societăți care distribuie dividende încasate de la o filială rezidentă este invariabil egal cu jumătate din cuantumul respectivelor dividende, plafonarea, în cazul distribuirii dividendelor provenite de la o filială nerezidentă, a restituirii impozitului anticipat pe bunuri mobile plătit la o treime din cuantumul acestor dividende constituie o discriminare.

92 O asemenea argumentație nu poate fi însă reținută?.

93 Într-adevăr, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 74 din concluzii, aplicarea dispozițiilor CGI în vigoare pe parcursul anilor de impozitare în discuție în hotărârile *Conseil d'État* (Consiliul de Stat) permite să se ajungă, în final, la un tratament fiscal echivalent al dividendelor redistribuite de o societate mamă propriilor acționari, independent de chestiunea dacă filiala care a realizat inițial aceste profituri era rezidentă sau nerezidentă?.

94 În această privință, rezultatul din însuși modul de redactare a articolului 223 sexies alineatul 1 primul paragraf din CGI că impozitul anticipat pe care o societate mamă este obligată să îl plătească cu ocazia redistribuirii dividendelor către propriii acționari este egal cu creditul fiscal calculat în condițiile prevăzute la articolul 158 bis din CGI, acest credit fiscal fiind egal cu jumătate din dividendele încasate anterior de respectiva societate mamă. Creditul fiscal menționat permite astfel să se compenseze, în privința societății mamă, obligația de a plăti impozitul anticipat și să se elimine dubla impunere economică a profiturilor distribuite.

95 Or, astfel cum a arătat Republica Franceză în memoriul său în apărare, fără a fi contrazis în această privință de Comisie, atunci când dividendele distribuite de o filială nu sunt însoțite de

niciun credit fiscal, situa?ie care se reg?se?te în cazul unei filiale nerezidente, impozitul anticipat care trebuie pl?tit de societatea?mam? este egal cu o treime din dividendele distribuite. În consecin??, plafonarea restituirii impozitului anticipat c?tre societatea?mam? pân? la o treime din valoarea dividendelor distribuite permite de asemenea, în cele din urm?, s? se evite dubla impunere economic? a profiturilor distribuite.

96 În aceste împrejur?ri, acela?i plafon permite remedierea diferen?ei de tratament între dividendele respective ?i cele provenite de la o filial? rezident?, astfel cum a subliniat Curtea în Hot?rârea din 15 septembrie 2011, Accor (C?310/09, EU:C:2011:581). Astfel, în temeiul principiilor enun?ate în această hot?râre ?i în special la punctul 88 din aceasta, un stat membru nu poate fi obligat s? acorde un credit fiscal în temeiul impozitului aplicat într?un alt stat membru profiturilor distribuite care ar dep??i valoarea impozitului care rezult? din aplicarea propriei legisla?ii fiscale.

97 Comisia mai sus?ine, în replic?, faptul c?, atunci când societatea?mam?, dup? ce a recuperat impozitul anticipat perceput ilegal, distribuie aceste sume propriilor ac?ionari, ace?tia sunt susceptibili s? sufere un „beneficiu nerealizat” în raport cu o distribuire pur na?ional?.

98 Este suficient s? se constate, în această privin??, c? spe?ele care au condus la pronun?area hot?rârilor Conseil d'État (Consiliul de Stat) nu se refereau la situa?ia ac?ionarilor finali ai societ??ilor care efectueaz? distribuirea, întrucât ac?iunile societ??ilor?mam? în discu?ie în aceste cauze vizau restituirea impozitelor anticipate pe bunuri mobile pl?tite de acestea din urm?.

99 În consecin??, al treilea motiv trebuie s? fie respins.

Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe înc?lcarea articolului 267 alineatul (3) TFUE

Argumenta?ia p?r?ilor

100 Potrivit Comisiei, Conseil d'État (Consiliul de Stat) ar fi trebuit s? efectueze o trimitere preliminar? înainte de a stabili modalit??ile de rambursare a impozitului anticipat pe bunuri mobile a c?rui percepere a fost considerat? incompatibil? cu articolele 49 ?i 63 TFUE prin Hot?rârea din 15 septembrie 2011, Accor (C?310/09, EU:C:2011:581).

101 Astfel, pe de o parte, Conseil d'État (Consiliul de Stat) ar fi o instan?? ale c?rei decizii nu sunt supuse vreunei c?i de atac jurisdic?ionale în dreptul intern, în sensul articolului 267 al treilea paragraf TFUE, ?i c?reia îi revine sarcina de a efectua o trimitere preliminar? atunci când este sesizat? cu un litigiu care ridic? o problem? de interpretare a dreptului Uniunii.

102 Pe de alt? parte, compatibilitatea cu dreptul Uniunii a restric?iilor care rezult? din hot?rârile Conseil d'État (Consiliul de Stat) ar p?rea cel pu?in îndoielnic?, având în vedere în special jurispruden?a care rezult? din Hot?rârea din 13 noiembrie 2012, Test Claimants in the FII Group Litigation (C?35/11, EU:C:2012:707). În orice caz, simpla împrejurare c? Comisia re?ine o accep?iune diferit? a principiilor degajate în Hot?rârea din 15 septembrie 2011, Accor (C?310/09, EU:C:2011:581), de cea invocat? de Conseil d'État (Consiliul de Stat) ar dovedi c? solu?iile care rezult? din aceste hot?râri nu ar putea beneficia de o prezum?ie de compatibilitate cu dreptul Uniunii.

103 Republica Francez? sus?ine c? Comisia nu a precizat dificult??ile cu care s?ar fi confruntat Conseil d'État (Consiliul de Stat) în spe?ele care au condus la hot?rârile vizate de această institu?ie ?i care ar fi justificat o trimitere preliminar? în temeiul articolului 267 al treilea paragraf TFUE. Singurele dificult??i cu care Conseil d'État (Consiliul de Stat) a fost confruntat ar fi fost, în

realitate, dificultăți de ordin factual, iar nu dificultăți de interpretare a dreptului Uniunii.

104 În orice caz, potrivit Republicii Franceze, Conseil d'État (Consiliul de Stat) putea în mod întemeiat să considere că răspunsurile la întrebările care i-au fost adresate puteau fi în mod clar deduse din jurisprudență.

Aprecierea Curții

105 Trebuie să se sublinieze că al patrulea motiv al Comisiei se întemeiază pe premisa că Conseil d'État (Consiliul de Stat), în calitate de instanță de ultim grad, nu putea efectua interpretarea dreptului Uniunii, astfel cum rezultă din hotărârile acestuia din 10 decembrie 2012, Rhodia (FR:CESSR:2012:317074.20121210), și din 10 decembrie 2012, Accor (FR:CESSR:2012:317075.20121210), fără să fi sesizat în prealabil Curtea prin intermediul unei trimiteri preliminare.

106 În această privință, trebuie amintit, pe de o parte, că obligația statelor membre de a respecta dispozițiile Tratatului FUE se impune tuturor autorităților, inclusiv autorităților judiciare în cadrul competențelor lor.

107 Astfel, o neîndeplinire a obligațiilor din partea unui stat membru poate fi, în principiu, constatată în temeiul articolului 258 TFUE oricare ar fi organul acestui stat a cărui acțiune sau inacțiune este la originea neîndeplinirii obligațiilor, chiar dacă este vorba despre o instituție independentă din punct de vedere constituțional (Hotărârea din 9 decembrie 2003, Comisia/Italia, C-129/00, EU:C:2003:656, punctul 29, și Hotărârea din 12 noiembrie 2009, Comisia/Spania, C-154/08, nepublicată, EU:C:2009:695, punctul 125).

108 Pe de altă parte, trebuie, de asemenea, amintit că, în măsura în care nu există nicio cale de atac juridică împotriva deciziei unei instanțe naționale, aceasta din urmă are, în principiu, obligația de a sesiza Curtea în sensul articolului 267 al treilea paragraf TFUE atunci când în fața sa este invocată o întrebare privind interpretarea Tratatului FUE (Hotărârea din 15 martie 2017, Aquino, C-3/16, EU:C:2017:209, punctul 42).

109 Curtea a statuat că obligația de sesizare prevăzută la această dispoziție are în special ca obiectiv evitarea formării, în vreun stat membru, a unei jurisprudențe naționale care să nu corespundă normelor din dreptul Uniunii (Hotărârea din 15 martie 2017, Aquino, C-3/16, EU:C:2017:209, punctul 33 și jurisprudența citată).

110 Desigur, o asemenea obligație nu revine acestei instanțe în cazul în care constatăm că întrebarea ridicată nu este pertinentă sau că dispoziția din dreptul Uniunii în cauză a fost deja obiectul unei interpretări din partea Curții ori că aplicarea corectă a dreptului Uniunii se impune cu o asemenea evidență încât nu lasă loc niciunei îndoieli rezonabile, existența unei astfel de eventualități trebuind să fie evaluată în funcție de caracteristicile proprii dreptului Uniunii, de dificultățile specifice pe care le prezintă interpretarea acestuia și de riscul divergențelor de jurisprudență în cadrul Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 octombrie 1982, Cilfit și alții, 283/81, EU:C:1982:335, punctul 21, Hotărârea din 9 septembrie 2015, Ferreira da Silva e Brito și alții, C-160/14, EU:C:2015:565, punctele 38 și 39, precum și Hotărârea din 28 iulie 2016, Association France Nature Environnement, C-379/15, EU:C:2016:603, punctul 50).

111 În această privință, referitor la chestiunea examinată în cadrul primului motiv al prezentei acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 99 din concluzii, în lipsa unor clarificări în Hotărârea din 15 septembrie 2011, Accor (C-310/09, EU:C:2011:581), Conseil d'État (Consiliul de Stat) a decis să se îndepărteze de la Hotărârea din 13 noiembrie 2012, Test Claimants in the FII Group Litigation (C-35/11, EU:C:2012:707), pentru

motivul c? regimul britanic în cauz? era diferit de regimul francez al creditului fiscal ?i al impozitului anticipat, în condi?iile în care nu putea fi sigur c? ra?ionamentul s?u s?ar impune Cur?ii cu aceea?i eviden??.

112 În plus, rezultat din ceea ce s?a statuat la punctele 29-46 din prezenta hot?râre, în cadrul examin?rii primului motiv invocat de Comisie, c? lipsa unei trimiteri preliminare din partea Conseil d'État (Consiliul de Stat) în cauzele în care s?au pronun?at hot?rârea din 10 decembrie 2012, Rhodia (FR:CESSR:2012:317074.20121210), ?i hot?rârea din 10 decembrie 2012, Accor (FR:CESSR:2012:317075.20121210), l?a condus pe acesta din urm? s? adopte, în hot?rârile men?ionate, o solu?ie întemeiat? pe o interpretare a dispozi?iilor articolelor 49 ?i 63 TFUE care este în contradic?ie cu cea re?inut? în prezenta hot?râre, fapt care implic? aspectul c? existen?a unei îndoieli rezonabile cu privire la aceast? interpretare nu putea fi exclus? la momentul la care Conseil d'État (Consiliul de Stat) s?a pronun?at.

113 În consecin??, f?r? a fi necesar s? se analizeze celelalte argumente invocate de Comisie în cadrul prezentului motiv, este necesar s? se constate c? revenea Conseil d'État (Consiliul de Stat), în calitate de instan?? ale c?rei decizii nu pot fi supuse vreunei c?i de atac juridic?ionale de drept intern, obliga?ia s? sesizeze Curtea în temeiul articolului 267 al treilea paragraf TFUE, cu scopul de a evita riscul unei interpret?ri eronate a dreptului Uniunii (a se vedea în acest sens Hot?rârea din 9 septembrie 2015, Ferreira da Silva e Brito ?i al?ii, C?160/14, EU:C:2015:565, punctul 44).

114 În consecin??, având în vedere c? Conseil d'État (Consiliul de Stat) a omis s? sesizeze Curtea, în conformitate cu procedura prev?zută la articolul 267 al treilea paragraf TFUE, pentru a se stabili dac? era necesar s? refuze s? ia în considerare, pentru calculul ramburs?rii impozitului anticipat pe bunuri mobile pl?tit de o societate rezident? pentru distribuirea de dividende pl?tite de o societate nerezident? prin intermediul unei filiale nerezidente, impozitarea suferit? de aceast? a doua societate asupra profiturilor subiacente respectivelor dividende, în condi?iile în care interpretarea pe care a re?inut?o a dispozi?iilor dreptului Uniunii în hot?rârea din 10 decembrie 2012, Rhodia (FR:CESSR:2012:317074.20121210), ?i în hot?rârea din 10 decembrie 2012, Accor (FR:CESSR:2012:317075.20121210), nu se impunea cu o asemenea eviden?? încât s? nu lase loc niciunei îndoieli rezonabile, al patrulea motiv trebuie s? fie admis.

Cu privire la cheltuielile de judecat?

115 În temeiul articolului 138 alineatul (1) din Regulamentul de procedur? al Cur?ii, partea care cade în preten?ii este obligat?, la cerere, la plata cheltuielilor de judecat?. Întrucât Comisia a solicitat obligarea Republicii Franceze la plata cheltuielilor de judecat?, iar aceasta a c?zut doar par?ial în preten?ii, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecat?.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a cincea) declar? ?i hot?r?te:

1) **Prin faptul c? a refuzat s? ia în considerare, pentru calcularea ramburs?rii impozitului anticipat pe bunuri mobile pl?tit de o societate rezident? pentru distribuirea de dividende pl?tite de o societate nerezident? prin intermediul unei filiale nerezidente, impozitarea aplicat? acestei a doua societ??i asupra profiturilor subiacente respectivelor dividende, în condi?iile în care mecanismul na?ional de prevenire a dublei impunerii economice permite, în cazul unui lan? de participare pur intern, s? se neutralizeze impozitarea aplicat? dividendelor distribuite de o societate la fiecare nivel al acestui lan? de participare, Republica Francez? nu ?i?a îndeplinit obliga?iile care îi revin în temeiul articolelor 49 ?i 63 TFUE.**

2) **Întrucât Conseil d'État (Consiliul de Stat, Fran?a) a omis s? sesizeze Curtea de Justi?ie a Uniunii Europene, în conformitate cu procedura prev?zută la articolul 267 al treilea paragraf TFUE, pentru a se stabili dac? era necesar s? refuze s? ia în considerare,**

pentru calculul rambursării impozitului anticipat pe bunuri mobile plătit de o societate rezidentă pentru distribuirea de dividende plătite de o societate nerezidentă prin intermediul unei filiale nerezidente, impozitarea aplicată acestei a doua societăți asupra profiturilor subiacente respectivelor dividende, în condițiile în care interpretarea pe care a reținut-o a dispozițiilor dreptului Uniunii în hotărârea din 10 decembrie 2012, Rhodia (FR:CESSR:2012:317074.20121210), și în hotărârea din 10 decembrie 2012, Accor (FR:CESSR:2012:317075.20121210), nu se impunea cu o asemenea evidență încât să nu lase loc niciunei îndoieli rezonabile, Republica Franceză nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 267 al treilea paragraf TFUE.

3) Respinge în rest acțiunea.

4) Comisia Europeană și Republica Franceză suportă, fiecare, propriile cheltuieli de judecată.

Semnături

* Limba de procedură: franceza.